

#### IV Encontre d'Escriptors: l'encert de la diversificació temàtica

**D**'alguna manera, en les tres edicions anteriors sempre acabàvem parlant del mateix; eren monotemàtiques". Així valora Xulio Ricardo Trigo, crític literari, les taules rodones de les anteriors edicions. Enguany, però, s'ha fet un salt. Qualitatiu, per cert. L'escriptor Josep Piera, director literari de l'editorial 314, ho resumeix d'aquesta manera: "En el sentit intel·lectual estricte, s'ha canviat i s'ha evolucionat; cada vegada anem més cap a temes intrínsecament literaris i deixem els sociològicament literaris".

Així, l'actualització i la diversificació temàtiques tenen, enguany, un paper rellevant. I això significa que s'hi ha tractat el paper de les dones en la nostra literatura (i, especialment, el de Mercè Rodoreda), les "noves" literatures europees, el paper de l'intel·lectual davant la guerra i el futur de la llengua catalana.

##### RODOREDA I DONES

Una conferència a càrrec de Carme Arnau i de Joaquim Molas, "Isabel i Maria" dins la narrativa de Mercè Rodoreda", va inaugurar els IV Encontres d'Escriptors. Molas va engegar el seu parlament amb un interrogant: "¿Quins camins han conduït Mercè Rodoreda a la universalitat?". Apuntà com a causes "dues raons pròpies de la seva obra: virtualitat literària i modernitat", centrades, respectivament, "en un discurs subjectiu i poètic -identificació narradora-protagonista- i en l'escriptura i les relacions amb la realitat".

"Mercè Rodoreda, la perspectiva humana", va ser la interessant i acalorada taula rodona dedicada a l'escriptora, en què Rosanna Cantavella va moderar les seves tres biògrafes: Carme Arnau, Montserrat Casals i Mercè Ibars. Casals va acabar el seu parlament dient que els personatges de Rodoreda, "Teresa, Ramon, Aloma, la Serafina i totes elles són ella, ancorats a una mateixa història feta de silencis obligats. I, és clar, amb trampa".

I si una dóna encapçalà els debats, "Les dones en la literatura catalana", amb la participació de Maria de la Pau Janer, Teresa Pascual, Mercè Roca i Maria Mercè Marçal i amb la coordinació

d'Anne Charlon, en posava el punt i final. Al voltant de l'interrogant, hi ha literatura d'homes i literatura de dones?", impressions que anaren des del "personalment mai no m'he sentit discriminada", de Janer, fins la denúncia de "l'oblit sistemàtic que es fa de les escriptores en els llibres de text", de Mercè Roca, passant per la defensa d'una "postura manifestada a favor d'una estètica feminista" i la "necessitat d'una autoreflexió per a poder alliberar-nos de les successives ficcions que sobre la paret del fons han anat projectant-nos," de la valenciana Teresa Pascual.

##### LA CONNOTACIÓ PERIODÍSTICA

El crític literari David Castillo, qualificava de "fet insòlit" el valent gest d'unir tres biògrafes d'una mateixa autora, com un factor més de "la sèrie de temes que, a hores d'ara, són més polèmics dins l'actualitat i que donen també a aquesta edició una connotació periodística".

"El futur de la llengua", taula moderada per Josep Bargalló i amb Joan Solà, Ricard Fité, Modest Prats, Jordi Colomi-

#### I Trobada Internacional de Departaments de Català

**E**l passat dia 24 va inaugurar-se la Universitat de València la I Trobada de Departaments de Català. L'acte, que va presidir el rector de la Universitat, Ramon Lapiedra, va comptar amb la presència dels representants dels departaments de català de diverses universitats europees, com són la de Liverpool, Cambridge, Frankfurt, Budapest, París, Nàpols, Leipzig, la Complutense de Madrid, Cracòvia, Londres, i, també, els responsables dels departaments de les universitats catalanes.

Ramon Pla, uns dels coordinadors de la Trobada, va valorar com a molt positiva i important l'oportunitat de poder trobar-se tots els responsables per primer cop, gràcies a l'hospitalitat de la Universitat de València, a la Fundació Ausiàs March i a la col·laboració de tota la resta d'universitats catalanes.

La importància d'aquesta primera Trobada té, però, una doble vessant, segons va explicar Ramon Pla a EL TEMPS. D'una banda, ha tingut lloc per primer cop una coordinació efectiva oficial i acadèmica entre els professors responsa-



Ramon Pla i August Bover, coordinadors d'aquesta I Trobada de Departaments de Català.

RAFA GIL

bles dels departaments de català dels Països Catalans per institucionalitzar la relació entre aquests departaments. Aquesta és una oportunitat única que, segons Ramon Pla, "pot donar alguns fruits més o menys espectaculars, però el que és realment important és co-

mençar a considerar València com a lloc habitual de trobada per a la coordinació acadèmica, no científica, dels diversos departaments de català".

D'altra banda, i també per primera vegada, es va comptar amb la presència dels professors europeus responsables



Taula rodona sobre "El futur de la llengua catalana".

RAFA GIL

na, Vicent Pitarch i Antoni Molla com a ponents, va despertar una gran expectació. Però el *diagnòstic* de Solà ("D'entre els símptomes positius i negatius, n'hi ha dos de l'últim signe que s'imposen clarament: la qualitat interna de la llengua i l'ús efectiu d'aquesta llengua") no va deixar lloc als follets, que sí que van

aparèixer, aquella mateixa nit, a la Real Academia Espanola.

Mihaly Des, Pep Blay, Màrius Serra i Albert Mauri van dibuixar el paisatge, d'Est a Oest, de les "Noves literatures a Europa"; potser un intent de "demostrar per què els americans són la primera potència literària", com afirmava prèvia-

ment David Castillo, coordinador de la taula. Segons Blay, el sofisticat *marketing* creat als EUA ha permès posar al capdavant de les llistes de vendes escriptors crítics "que moralitzen sobre els defectes de la societat consumista actual".

L'atraient taula rodona "Actituds de l'intel·lectual davant la guerra", en què Vicenç Llorca moderà Miquel Porta Morales, Adolf Beltran i Xabier Sádaba, va aportar serioses matisacions a un apriorisme: "Per principi i amb raons", va dir Sádaba, "l'intel·lectual està contra la guerra. El mateix Sádaba feia la diferenciació entre el pacifista "fonamentalista" i el pacifista "racional", i optava per aquest darrer, que "considerarà detingudament la situació –legítima defensa, proporció entre el fi i els mitjans, impossibilitat de trobar alternatives, manifesta injustícia d'una de les parts... D'ací que no digui que *sempre* és rebutjable la guerra. I no per això deixarà de ser, amb tota propietat, pacifista". En definitiva, mostrar "els aspectes *polítics positius* del pacifisme".

Sis taules rodones que, en bloc, fan que els Encontres d'Escriptors entren en una nova dimensió. I no precisament desconeguda.

J. M.

dels departaments de català, amb els quals es va programar l'elaboració d'un pla de coordinació amb les nostres universitats i institucions per a la difusió de la cultura catalana arreu del món. Per això el lema genèric d'aquesta trobada va ser "La projecció exterior de la cultura catalana".

En aquest sentit, segons va explicar Ramon Pla, la Generalitat de Catalunya té una comissió que es dedica a ajudar i subvencionar la formació de lectorats de català en diverses càtedres europees amb l'objectiu de crear "nuclis estudiosos no sols a Europa, sinó arreu del món, d'acord amb una mentalitat nova que els integra en uns estudis absolutament normals en tot el món, i, que elimini la sensació que són un lectorat aïllat amb una programació autònoma de la cultura catalana".

En definitiva, es tracta d'ajudar i coordinar els estudis de català a les universitats europees a través de la creació d'aquests lectorats, i també a través de la presència en aquests països estrangers d'unes "oficines catalanes" subvencionades però no dirigides per la Generalitat, que tradueixen textos, fomenten el comerç, i difonen la cultura catalana feta pels mateixos estrangers.

#### ERASMUS, UNA EINA MÉS

Un altre tema de debat durant aquesta I Trobada Internacional de Departaments de Català va ser el programa Erasmus. Segons August Bover, responsable d'aquest programa, "el programa Erasmus ofereix una possibilitat més per a estimular la creació de lectorats de català en universitats estrangeres que s'han posat en contacte amb les universitats catalanes amb les quals han establert uns convenis per a l'intercanvi d'estudiants". Tanmateix, i a banda d'aquesta part positiva, el programa Erasmus, segons August Bover, "en té una de negativa, que és el problema de la castellanització de les classes en els casos en què els estudiants estrangers desconeixen la realitat lingüística catalana quan arriben a les nostres universitats". En aquest sentit, August Bover va assenyalar que "són els responsables de les comissions de coordinació del programa Erasmus els encarregats d'informar d'aquesta realitat lingüística i d'oferir la possibilitat d'uns cursos intensius de català als estudiants estrangers". Finalment, Bover va reconèixer que "una gran virtut o defecte

del programa Erasmus és la descoordinació, perquè –segons ell– hi ha molta autonomia per part de tothom".

#### I HANS DESCOBRI CATALUNYA

Hans-Ingo Radatz és un estudiant de Frankfurt que, després de vuit anys d'estudi, ha aconseguit parlar un català perfecte. Durant una curta conversa, Hans ens va explicar que fa uns anys va passar unes vacances recorreguent Catalunya amb bicicleta i va descobrir que aquí es parlava una altra llengua diferent al castellà. Sensibilitzat pel tema –tal i com ell ens ho narra–, va interessar-se per la llengua catalana i per la realitat dels Països Catalans, fins adonar-se per ell mateix d'un fet: "Açò no és Espanya". A partir d'aquell "descobrimt", Hans va posar-se en contacte amb l'Oficina Catalana de Frankfurt, que, segons ell, té uns 600 associats de tota Alemanya interessats en la llengua i la cultura catalanes.

Un curiós –i normal, per a alguns– interès per la llengua i la cultura dels Països Catalans.

M. F.